

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาบาลี. ฉบับมหาจุฬาลงกรณ. ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๖.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒ - ๒๕๓๔.

_____. ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙ - ๒๕๔๕.

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับสยามรัฐเตปิฎกอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล. ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

คณะกรรมการกองตำรา, มามกุฏราชวิทยาลัย. ขันติ ความอดทน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๖.

ญาณวชิระ. ทศชาติปณิธานมหาบุรุษไม่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: กองทุนพุทธานุภาพ, ๒๕๕๑.

บุญมี แท่นแก้ว และคณะ. พุทธศาสน-ปรัชญา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘.

ปิ่น มุกกันต์, พ.อ.. มงคลชีวิต, กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊คส์, ๒๕๔๙.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. วรรณคดีการเมืองของพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด, ๒๕๔๕.

เปลื้อง ณ นคร. พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยซอฟต์แวร์เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด, ๒๕๔๑.

พ. สติสุวรรณ (พิจิตร จิตวณโณ). **อุปกิเลส ๑๖ สนิมในใจ เล่ม ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทชวนพิมพ์ ๕๐ จำกัด, ๒๕๕๐.

พุทธทาสภิกขุ. **ฆราวาสธรรม**, พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน. กรุงเทพมหานคร: ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๑๘.

_____. **. อริยศีลธรรม (ชุดธรรมโฆษณ์)**, กรุงเทพมหานคร: ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๒๐.

พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). **รุ่งอรุณของการศึกษา เบิกฟ้าแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน**.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมะอินเตอร์เน็ต, ๒๕๕๗.

_____. **. ตามทางพุทธกิจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๑.

_____. **. พุทธศาสนากับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๒.

พระเทวินทร์ เทวินโท. **พุทธจริยศาสตร์**, กรุงเทพมหานคร: มปท., ๒๕๔๖.

พระธรรมกิตติวงศ์. **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุด คำวัด**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เลียงเชียงจางเจริญ, ๒๕๔๘.

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ). **ความงามแห่งชีวิต ความงามที่แท้คืองามธรรม และ งามใจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๕.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

_____. **. พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. พระนคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงขยายความ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตถาโณ). **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔.

กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

มณีรัตน์ ปันวิเศษ. **ชีวิตและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด, ๒๕๕๒.

วศิน อินทสระ. **โอวาทปาติโมกข์**. ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.

วิทยา นาควัชร. **วิธีเลี้ยงลูกให้เก่ง ดี และมีสุข (IQ EQ MQ AQ)**. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ Goodbook บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๔.

สนอง วรอุไร. **อริยฐานบารมี**. กรุงเทพมหานคร: ชมรมกัลยาณธรรม, ๒๕๕๐.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. **ทศปารมี ทศพิธราชธรรม.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๓๒.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **สารานุกรมพระพุทธศาสนา.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____. **พุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒ ฉบับมาตรฐาน.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียงจางเจริญ, มปป.

_____. **ขันติ คือความทนทานเป็นตบะอย่างยิ่ง.** กรุงเทพมหานคร: วัดบวรนิเวศวิหาร, มปป.

สุชาติ วราห์พันธ์. **วิถีธรรมวิถีไทย.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์ จำกัด, ๒๕๕๒.

สุนันท์ ธาณรัตน์ และมนัส วิสุทธิสมุทร. **นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต,** กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์เอ็มพันธ์ จำกัด, ๒๕๔๙.

สุรีย์ มีผลกิจ. **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า.** พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอมฟอร์ม จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๖

ไสว มาลาทอง. **คู่มือการศึกษาจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

หาญชัย ถาวงษ์กลาง. **สังคมศึกษา. งานวิจัยทางวิชาการ.** กระทรวงศึกษาธิการ: สพฐ.ชัยภูมิ, ๒๕๕๔.

เอกรินทร์ สิมหาศาล และคณะ. **พระพุทธศาสนา ป.๕.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด, ๒๕๕๒.

(๒) บทความ:

ธมมจรรณ. **หนังสือธรรมลีลา.** ฉบับที่ ๕๐ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๔๘.

นิธิ ศิริพัฒน์. **เบญจศีลและเบญจธรรม.**บรรยายไว้ เมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕.

เนื้อหาบทความนี้สรุปจากการสนทนาร่วมกับ ดร.พิพัฒน์ ยอดพฤติการ ในรายการ “**บริหารธุรกิจแนวพุทธ**”. สถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมช่องเก้าแก้วทีวี ๒๔ ชั่วโมง เพื่อผู้ประกอบการ SMEs รับชมได้ทาง www.taokaetv.com .

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), **ขันติธรรม บทความทางพระพุทธศาสนา.** คอลัมน์ ธรรมะวันหยุด, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, มปป.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. **บทนำ : ขันติธรรมทางศาสนากับความอยู่รอดของมนุษยชาติ.** โครงการหลักสูตรสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มปป.

มหาเถรสมาคม. **พระธรรมเทศนาทศพิธราชธรรม กัณฑ์ที่ ๙ ว่าด้วยขันติ ความอดทน.** แสดง
เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี, ๒๕๓๑.

โลกทิพย์. ฉบับที่ ๑๔๗ ปีที่ ๘ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๒.

สาโรจน์ กาลศิริศิลป์. **ทศพิธราชธรรม ข้อที่ ๙ ขันติ ความอดทน.** บทความทางพระพุทธศาสนา.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, มปป.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร และ

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). **ขันติ ความอดทน ในชีวิตประจำวัน,** กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, มปป.

(๓) วิทยานิพนธ์:

พระมหาชันทอง วิชาเดช. “ศึกษาวิเคราะห์เรื่องขันติในพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์**

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

พระมหารุ่งโรจน์ ธรรมภูษเมธี (ศิริพันธ์). “การศึกษาวิเคราะห์หลักภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ไพสิน องค์สุพรรณ. “การศึกษาวิเคราะห์การสร้างบารมีของพระนางพิมพาที่ปรากฏในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ไพสิน องค์สุพรรณ. “การศึกษาวิเคราะห์การสร้างบารมีของพระนางพิมพาที่ปรากฏในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ไพสิน องค์สุพรรณ. “การศึกษาวิเคราะห์การสร้างบารมีของพระนางพิมพาที่ปรากฏในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ไพสิน องค์สุพรรณ. “การศึกษาวิเคราะห์การสร้างบารมีของพระนางพิมพาที่ปรากฏในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ไพสิน องค์สุพรรณ. “การศึกษาวิเคราะห์การสร้างบารมีของพระนางพิมพาที่ปรากฏในชาดก”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

มารศรี กลางประพันธ์. “การพัฒนาคุณธรรมด้านความอดทน (ขันติ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”. **วิทยานิพนธ์นิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต,** สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มปท., ๒๕๔๘.

ศิริวรรณ คำบัว. “ศึกษาความสัมพันธ์ของขันติกับการรักษาศีล ๕ ในพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. “ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท”,
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 พ.ศ. ๒๕๒๔

สุรพงษ์ จันลิ้ม. “ศึกษาคุณธรรมจากชาดกตามที่ปรากฏในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตาม
 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๔”. **วิทยานิพนธ์
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
 ๒๕๔๗.

ไสว บุญขวัญ. “ภาวะผู้นำเชิงพุทธของก้านันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

ชั้นทอง วิชาเดช. "ขันติ... ความอดทน". **คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา: <http://www.huso.buu.ac.th/Department/philosophy/doc/02.doc>.
 [๗ เมษายน ๒๕๕๘].

ธ.ธรรมรักษ์."หลักขราวาสธรรม 4 ปฏิบัติได้ดี สมหวังในรักดังตั้งใจ". [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.torthammarak.com/modules/smartsection/item.php?itemid=171> [๙ เมษายน ๒๕๕๘].

เปลื้อง ณ นคร, **พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไทยซอฟต์แวร์เอ็นเตอร์
 ไพร์ส จำกัด). [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.ThaiSoftware Dictionary com>.
 (๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗).

พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์, ผศ.ดร., นิธิยา รัตนพานนท์, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ.ดร. **ความอดทน**,
 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/2318/ความอดทน> [๗ เมษายน ๒๕๕๘].

วัดมงคลรัตนาราม ฟอรัว วัลตัน ปีช. "ขราวาสธรรม". **บทความธรรมะ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.mongkoltemple.com/page02/articles034.html> [๗ เมษายน ๒๕๕๘].

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. "ขราวาสธรรม ๔". **บทความวิกิพีเดีย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://th.wikipedia.org/wiki>. [๗ เมษายน ๒๕๕๘].

Serene_Angelic. "๒ สิ่ง ที่ทำให้เกิด ความสง่า". **Pantip ห้องศาสนา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://topicstock.pantip.com/religious/topicstock/2012/01/Y11623461/Y11623461.html>. [๗ เมษายน ๒๕๕๘].